Language Code : **15**

इस पुस्तिका में **16** मुद्रित पृष्ठ हैं।
This booklet contains **16** Printed pages.

SED-24-I

प्रश्न-पत्र-I / PAPER-I
पंजाबी भाषा परिशिष्ट
Punjabi Language Supplement
भाग-IV & V / PART-IV & V

मुख्य परीक्षा पुस्तिका संख्या / Main Test Booklet No.

मुख्य परीक्षा पुस्तिका कोड / Main Test Booklet Code

K

इस परीक्षा पुस्तिका को तब तक न खोलें जब तक कहा न जाए।
Do not open this Test Booklet until you are asked to do so.
इस परीक्षा पुस्तिका के पिछले आवरण (पृष्ठ 15 व 16) पर दिए निर्देशों को ध्यान से पढ़ें।
Read carefully the Instructions on the Back Cover (Page 15 & 16) of this Test Booklet.

पंजाबी में निर्देशों के लिए इस पुस्तिका का पृष्ठ 2 देखें। / FOR INSTRUCTIONS IN PUNJABI SEE PAGE 2 OF THIS BOOKLET.

परीक्षार्थियों के लिए निर्देश

1. यह पुस्तिका मुख्य परीक्षा पुस्तिका की एक परिशिष्ट है, उन परीक्षार्थियों के लिए जो **या** तो भाग IV (भाषा I) **या** भाग V (भाषा II) **पंजाबी** भाषा में देना चाहते हैं, लेकिन **दोनों नहीं**।
2. परीक्षार्थी भाग I एवं भाग II **या** III के उत्तर मुख्य परीक्षा पुस्तिका से दें और भाग IV व V के उत्तर उनके द्वारा चुनी भाषाओं से।
3. अंग्रेज़ी व हिन्दी भाषा पर प्रश्न मुख्य परीक्षा पुस्तिका में भाग IV व भाग V के अन्तर्गत दिए गए हैं। भाषा परिशिष्टों को आप अलग से माँग सकते हैं।
4. इस पृष्ठ पर विवरण अंकित करने एवं OMR उत्तर पत्र पर निशान लगाने के लिए **केवल काले/नीले बॉल पॉइंट पेन** का प्रयोग करें।
5. इस भाषा पुस्तिका का **संकेत** है **K**। यह सुनिश्चित कर लें कि इस भाषा परिशिष्ट पुस्तिका का संकेत, OMR उत्तर पत्र के **पृष्ठ-2** एवं मुख्य परीक्षा पुस्तिका पर छपे संकेत से मिलता है। अगर यह भिन्न हो, तो परीक्षार्थी दूसरी भाषा परिशिष्ट परीक्षा पुस्तिका लेने के लिए निरीक्षक को तुरन्त अवगत कराएँ।
6. इस परीक्षा पुस्तिका में **दो** भाग IV और V हैं, जिनमें **60** वस्तुनिष्ठ प्रश्न हैं, जो प्रत्येक 1 अंक का है :
   भाग-IV : भाषा-I (पंजाबी) (प्र. 91 से प्र. 120)
   भाग-V : भाषा-II (पंजाबी) (प्र. 121 से प्र. 150)
7. भाग-IV में भाषा-I के लिए 30 प्रश्न और भाग-V में भाषा-II के लिए 30 प्रश्न दिए गए हैं। इस परीक्षा पुस्तिका में केवल पंजाबी भाषा से संबंधित प्रश्न दिए गए हैं। **यदि भाषा-I और/या भाषा-II में आपके द्वारा चुनी गई भाषा(एँ) पंजाबी के अलावा है तो कृपया उस भाषा वाली परीक्षा पुस्तिका माँग लीजिए। जिन भाषाओं के प्रश्नों के उत्तर आप दे रहे हैं वह आवेदन पत्र में चुनी गई भाषाओं से अवश्य मेल खानी चाहिए।**
8. **परीक्षार्थी भाग-V (भाषा-II) के लिए, भाषा सूची से ऐसी भाषा चुनें जो उनके द्वारा भाषा-I (भाग-IV) में चुनी गई भाषा से भिन्न हो।**
9. रफ कार्य परीक्षा पुस्तिका में इस प्रयोजन के लिए दी गई खाली जगह पर ही करें।
10. सभी उत्तर केवल OMR उत्तर पत्र पर ही अंकित करें। अपने उत्तर ध्यानपूर्वक अंकित करें। उत्तर बदलने हेतु श्वेत रंजक का प्रयोग निषिद्ध है।

INSTRUCTIONS FOR CANDIDATES

1. This booklet is a supplement to the Main Test Booklet for those candidates who wish to answer **EITHER** Part IV (Language I) **OR** Part V (Language II) in **PUNJABI** language, but **NOT BOTH**.
2. Candidates are required to answer Part I and Part II **OR** III from the Main Test Booklet and Parts IV and V from the languages chosen by them.
3. Questions on English and Hindi languages for Part IV and Part V have been given in the Main Test Booklet. Language Supplements can be asked for separately.
4. Use **Black/Blue Ball Point Pen only** for writing particulars on this page/ marking responses in the OMR Answer Sheet.
5. The CODE for this Language Booklet is **K**. Make sure that the CODE printed on **Side-2** of the OMR Answer Sheet and on your Main Test Booklet is the same as that on this Language Supplement Test Booklet. In case of discrepancy, the candidate should immediately report the matter to the Invigilator for replacement of the Language Supplement Test Booklet.
6. This Test Booklet has **two** Parts, IV and V, consisting of **60** Objective Type Questions, each carrying 1 mark :
   Part-IV : Language-I (Punjabi) (Q. 91 to Q. 120)
   Part-V : Language-II (Punjabi) (Q. 121 to Q. 150)
7. Part-IV contains 30 questions for Language-I and Part-V contains 30 questions for Language-II. In this Test Booklet, only questions pertaining to Punjabi language have been given. **In case the language/s you have opted for as Language-I and/or Language-II is a Language other than Punjabi, please ask for a Test Booklet that contains questions on that language. The language being answered must tally with the languages opted for in your Application Form.**
8. **Candidates are required to attempt questions in Part-V (Language-II) in a language other than the one chosen as Language-I (in Part-IV) from the list of languages.**
9. Rough work should be done only in the space provided in the Test Booklet for the same.
10. The answers are to be recorded on the OMR Answer Sheet only. Mark your responses carefully. No whitener is allowed for changing answers.

परीक्षार्थी का नाम (बड़े अक्षरों में) : ____________________
Name of the Candidate (in Capitals) :

अनुक्रमांक : (अंकों में) / Roll Number : in figures ____________________
: शब्दों में / in words ____________________

परीक्षा केन्द्र (बड़े अक्षरों में) : ____________________
Centre of Examination (in Capitals) :

परीक्षार्थी के हस्ताक्षर : ____________________ निरीक्षक के हस्ताक्षर : ____________________
Candidate's Signature : Invigilator's Signature :

Facsimile Signature Stamp of Centre Superintendent : ____________________

www.careerindia.com

Language Code : **15**

ਇਸ ਪੁਸਤਿਕਾ ਵਿੱਚ 16 ਪੰਨੇ ਹਨ।

SED-24-I

ਪੇਪਰ-I

ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪੂਰਕ

ਭਾਗ IV & V

ਪਰੀਖਿਆ ਪੁਸਤਿਕਾ ਸੰਕੇਤ

K

ਇਸ ਪਰੀਖਿਆ-ਪੁਸਤਿਕਾ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਨਾ ਖੋਲ੍ਹੋ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿਹਾ ਨਾ ਜਾਵੇ।
ਇਸ ਪਰੀਖਿਆ-ਪੁਸਤਿਕਾ ਦੇ ਪਿੱਛਲੇ ਪੰਨੇ (15 & 16) 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੋ।

ਪਰੀਖਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ :

1. ਇਹ ਪੁਸਤਿਕਾ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਸ਼ਨ-ਪੁਸਤਿਕਾ ਦੀ ਇੱਕ ਪੂਰਕ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਜੋ ਜਾਂ ਤਾਂ ਭਾਗ IV (ਭਾਸ਼ਾ I) ਜਾਂ ਭਾਗ V (ਭਾਸ਼ਾ II) ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਦੋਨਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ।
2. ਪਰੀਖਿਆਰਥੀ ਭਾਗ I, II, III ਦੇ ਉੱਤਰ ਮੁੱਖ ਪਰੀਖਿਆ-ਪੁਸਤਿਕਾ ਵਿੱਚੋਂ ਦੇਣ ਅਤੇ ਭਾਗ IV ਅਤੇ V ਦੇ ਉੱਤਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ।
3. ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਹਿੰਦੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਮੁੱਖ ਪਰੀਖਿਆ-ਪੁਸਤਿਕਾ ਵਿੱਚ ਭਾਗ IV ਅਤੇ ਭਾਗ V ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਪੂਰਕ ਭਾਸ਼ਾ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਅਲਗ ਤੋਂ ਮੰਗ ਸਕਦੇ ਹੋ।
4. ਇਸ ਪੰਨੇ ਉੱਤੇ ਵਿਵਰਨ ਦੇਣ ਲਈ ਅਤੇ OMR ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰ 'ਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਉਣ **ਲਈ ਕੇਵਲ ਕਾਲਾ/ਨੀਲੇ ਬਾਲ ਪੁਆਇੰਟ ਪੈੱਨ** ਦਾ ਹੀ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰੋ।
5. ਇਸ ਭਾਸ਼ਾ-ਪੁਸਤਿਕਾ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ **K**. ਇਹ ਗੱਲ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰ ਲਓ ਕਿ ਇਸ ਪੂਰਕ ਭਾਸ਼ਾ-ਪੁਸਤਿਕਾ ਦਾ ਸੰਕੇਤ, OMR ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰ ਦੇ ਪੰਨਾ-2 ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਪਰੀਖਿਆ-ਪੁਸਤਿਕਾ ਉੱਤੇ ਛਪੇ ਸੰਕੇਤ ਨਾਲ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਕਿਤੇ ਕੋਈ ਫ਼ਰਕ ਹੈ ਤਾਂ ਪਰੀਖਿਆਰਥੀ ਪੂਰਕ-ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਦੂਜੀ ਪਰੀਖਿਆ-ਪੁਸਤਿਕਾ ਲੈਣ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਨਿਰੀਖਿਅਕ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰੋ ।
6. ਇਸ ਪਰੀਖਿਆ-ਪੁਸਤਿਕਾ ਵਿੱਚ ਦੋ ਭਾਗ IV ਅਤੇ V ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 60 ਵਸਤੂਨਿਸ਼ਠ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਨ, ਹਰੇਕ ਲਈ 1 (ਇੱਕ) ਅੰਕ ਹੈ:
   ਭਾਗ IV : ਭਾਸ਼ਾ I – (ਪੰਜਾਬੀ) (ਪ੍ਰ. 91 ਤੋਂ ਪ੍ਰ. 120)
   ਭਾਗ V : ਭਾਸ਼ਾ II – (ਪੰਜਾਬੀ) (ਪ੍ਰ. 121 ਤੋਂ ਪ੍ਰ. 150)
7. ਭਾਗ IV ਵਿੱਚ ਭਾਸ਼ਾ I ਵਾਸਤੇ 30 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਭਾਗ V ਵਿੱਚ ਭਾਸ਼ਾ II ਲਈ ਵੀ 30 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਪਰੀਖਿਆ-ਪੁਸਤਿਕਾ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। **ਅਗਰ ਭਾਸ਼ਾ I ਅਤੇ/ਜਾਂ II ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ (ਵਾਂ) ਪੰਜਾਬੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਚੁਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਾਲੀ ਪਰੀਖਿਆ-ਪੁਸਤਿਕਾ ਮੰਗ ਲਓ । ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਤੁਸੀਂ ਦੇ ਰਹੇ ਹੋ, ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਆਵੇਦਨ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਚੁਣੀਆਂ ਗਈਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਹੀ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।**
8. **ਪਰੀਖਿਆਰਥੀ ਭਾਗ V (ਭਾਸ਼ਾ II) ਲਈ, ਭਾਸ਼ਾ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚੋਂ ਅਜਿਹੀ ਭਾਸ਼ਾ ਚੁਣੋ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੀ ਭਾਸ਼ਾ I (ਭਾਗ IV) ਵਿੱਚ ਚੁਣੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੋਵੇ।**
9. ਪ੍ਰਸ਼ਨ-ਪੁਸਤਿਕਾ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੱਚੇ ਕੰਮ ਲਈ ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕੱਚਾ ਕੰਮ ਕਰੋ।
10. ਸਾਰੇ ਉੱਤਰ ਕੇਵਲ ਓ.ਐੱਮ, ਆਰ. (OMR) ਉੱਤਰ ਪੱਤਰ ਉੱਤੇ ਹੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਆਪਣੇ ਉੱਤਰਾਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਓ। ਉੱਤਰ ਬਦਲਣ ਲਈ ਸਫ਼ੇਦ ਸਿਆਹੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਰਜਿਤ ਹੈ।

ਪਰੀਖਿਆਰਥੀ ਦਾ ਨਾਂ (ਵੱਡੇ ਅੱਖਰਾਂ ਵਿੱਚ) : ____________________

ਰੋਲ ਨੰਬਰ : ਅੰਕਾਂ ਵਿੱਚ ____________________

: ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ____________________

ਪਰੀਖਿਆ ਕੇਂਦਰ (ਵੱਡੇ ਅੱਖਰਾਂ ਵਿੱਚ): ____________________

ਪਰੀਖਿਆਰਥੀ ਦੇ ਦਸਤਖ਼ਤ : ____________ ਨਿਰੀਖਿਅਕ ਦੇ ਦਸਤਖ਼ਤ : ____________

Facsimile signature stamp of
Centre Superintendent : ____________________

www.careerindia.com

CAREERINDIA

ਉਮੀਦਵਾਰ **ਭਾਗ–IV** ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ **(ਪ੍ਰ.ਨੰ. 91-120)** ਤਾਂ ਹੀ ਹੱਲ ਕਰਨ ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ **ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ–I** ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਹੈ।

Candidates should attempt the questions from **Part-IV (Q.No. 91-120)**, if they have opted **PUNJABI** as **Language-I** only.

→

www.careerindia.com

CAREERINDIA

PART–IV

LANGUAGE–I

PUNJABI

ਉਮੀਦਵਾਰ **ਭਾਗ–IV** ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ **(ਪ੍ਰ.ਨੰ. 91-120)** ਤਾਂ ਹੀ ਹੱਲ ਕਰਨ ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ **ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ–I** ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਨਿਰਦੇਸ਼: ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪੈਰ੍ਹੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ (91-99) ਦੇ ਉੱਤਰ ਢੁਕਵੇਂ ਵਿਕਲਪਾਂ ਨਾਲ ਦਿਉ :

ਪੰਜਾਬੀ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਰਿਸ਼ਤਾ-ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਦੋ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਆਧਾਰ ਨਾਨਕੇ ਅਤੇ ਦਾਦਕੇ ਹਨ। ਨਾਨਕਿਆਂ ਅਤੇ ਦਾਦਕਿਆਂ ਦੇ 'ਹੱਕ' ਅਤੇ ਫ਼ਰਜ਼' ਵੱਖਰੇ ਵੱਖਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਨਾਨਕੇ ਧੀ ਲਈ ਦਾਜ ਸੂਸ਼ਕ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ 'ਛੱਕ' ਭਰਦੇ ਹਨ। ਕੰਨਿਆ ਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਵਿਆਹੁਲੀ ਕੁੜੀ ਲਈ ਨਾਨਕੇ ਅਨੇਕਾਂ ਗਹਿਣੇ ਢੋਂਦੇ ਹਨ। ਰੰਗਲਾ ਚੂੜਾ, ਨੱਥ, ਮਾਮੇ ਮੁਰਕੀਆਂ ਆਦਿ ਨਾਨਕਿਆਂ ਦੇ ਰਾਖਵੇਂ ਗਹਿਣੇ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਵਾਰ ਨਾਨਕੇ ਅੱਧਾਂ ਜਾਂ ਪੂਰਾ ਵਿਆਹ ਦਾ ਖ਼ਰਚ ਵੀ ਸਹਾਰਦੇ ਹਨ। ਜਵਾਈ ਅਤੇ ਦੋਹਤਰੇ ਨੂੰ ਸ਼ਗਨ ਅਤੇ ਕੁੜਮਾਂ ਦੀ ਮਿਲਣੀ ਦਾ ਭਾਰ ਵੀ ਨਾਨਕਿਆਂ ਉਪਰ ਹੀ ਪੈਂਦਾ ਹਨ ਹੈ। ਨਾਨਕੇ 'ਧੀ ਵਾਲੀ ਧਿਰ' ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਹਰ ਵਿਹਾਰ ਸਮੇਂ ਕੁਝ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਦਾਦਕੇ ਕੇਵਲ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਹੀ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਸਖੀ (ਦਰਿਆ ਦਿਲ) ਤੇ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਮੰਗਤਾ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੰਗ ਕੇ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਵੱਡਾ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ?

ਨਾਨਕੇ ਪਿਆਰ ਵਿਚ ਮਾਂ ਦੀ ਆਂਦਰ ਦਾ ਨਿੱਘ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਨਾਨੀ ਲਈ 'ਦੋਹਤਰਾ' ਪੋਤਰੇ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਪਿਆਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। (ਭਾਵੇਂ ਦੋਹਤਰਾ ਹਰਾਮਖੋਰ ਹੀ ਹੋਵੇ) ਬੱਚੇ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਹਮੇਸ਼ਾ ਨਾਨਕਿਆਂ ਦੀ ਤਾਂਘ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ :

ਨਾਨਕੇ ਘਰ ਜਾਵਾਂਗੇ
ਲੱਡੂ ਪੇੜੇ ਖਾਵਾਂਗੇ
ਮੋਟੇ ਹੋ ਕੇ ਆਵਾਂਗੇ।

ਜਦੋਂ ਵੀ ਸੰਕਟ, ਮੁਸੀਬਤ ਦਾ ਸਮਾਂ ਆਵੇ ਤਾਂ ਅਕਸਰ 'ਨਾਨੀ ਚੇਤੇ ਆਉਣੀ' ਜਾਂ ' ਨਾਨਕੇ ਯਾਦ ਆਉਣ' ਵਰਗੇ ਅਖਾਣ ਮੁਹਾਵਰੇ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਨਾਨਕੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਮਾਤਾ ਦਾ ਭਰਾ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਛੋਟਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਵੱਡਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮਾਮਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਪਿਤਾ ਦਾ ਛੋਟਾ ਭਰਾ ਚਾਚਾ ਅਤੇ ਵੱਡਾ ਭਰਾ ਤਾਇਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਿਚ ਮਿਲਦੇ ਇਹ ਰਿਸ਼ਤੇ ਜਿੱਥੇ ਲਿੰਗ-ਮਨਾਹੀ ਅਤੇ ਲਿੰਗ-ਖੁੱਲ੍ਹ ਦਾ ਬੋਧ ਕਰਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਥੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਰਥਿਕ ਪੱਖ ਵੀ ਵਿਚਾਰਨ ਯੋਗ ਹੈ। 'ਚਾਚਾ' ਜੇ ਮਾਂ ਦਾ 'ਦੇਵਰ' ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਕੁਝ ਵਧੇਰੇ ਖੁੱਲ੍ਹਾਂ ਮਾਣ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਭਰਜਾਈ ਵੀ ਉਸ ਉੱਤੇ ਵਧੇਰੇ ਹੱਕ ਸਮਝਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਜੇ ਚਾਦਰ ਪਾਉਣ ਦੀ ਨੌਬਤ ਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਵੀ ਜੇਠ (ਤਾਏ) ਨਾਲੋਂ ਦੇਵਰ (ਚਾਚੇ) ਦੀ ਪਹਿਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

91. ਨਾਨੀ ਕਿਸ ਨਾਲੋਂ ਵਧ ਦੋਹਤਰੇ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਦੀ ਹੈ?

(1) ਧੀ ਨਾਲੋਂ (2) ਪੋਤਰੇ ਨਾਲੋਂ (3) ਦੇਵਰ ਨਾਲੋਂ (4) ਜੇਠ ਨਾਲੋਂ

92. ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿਚ ਵਧੇਰੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੌਣ ਮਾਣ ਸਕਦਾ ਹੈ ?

(1) ਭਾਣਜਾ (2) ਜੇਠ (3) ਸਹੁਰਾ (4) ਦੇਵਰ

93. ਚਾਚਾ ਕੌਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ?

(1) ਦਾਦੇ ਦਾ ਛੋਟਾ ਭਰਾ (2) ਪਿਤਾ ਦਾ ਵੱਡਾ ਭਰਾ (3) ਪਿਤਾ ਦਾ ਛੋਟਾ ਭਰਾ (4) ਮਾਮੇ ਦਾ ਪੁੱਤਰ

94. ਦੇਵਰ ਦੀ ਕਿਸ ਕੰਮ ਵਿਚ ਪਹਿਲ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ?

(1) ਦੋਹਤਰੇ ਨੂੰ ਸ਼ਗਨ ਪਾਉਣ ਵਿਚ (2) ਚੂੜਾ ਪਾਉਣ ਵਿੱਚ

(3) ਚਾਦਰ ਪਾਉਣ ਵਿਚ (4) ਨਾਨਕੇ ਜਾਣ ਵਿਚ

95. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਸਮਾਸੀ ਸ਼ਬਦ ਚੁਣੋ :

(1) ਖੁੱਲ੍ਹਾ-ਮਾਣ (2) ਵੱਡਾ-ਭਰਾ (3) ਕੁੱਝ-ਵਧੇਰੇ (4) ਲਿੰਗ-ਮਨਾਹੀ

www.careerindia.com

CAREERINDIA

96. ਦੋਹਤਰੇ ਨੂੰ ਸ਼ਗਨ ਕੌਣ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ?
(1) ਨਾਨਕੇ (2) ਜੇਠ (3) ਚਾਚਾ (4) ਤਾਇਆ

97. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਨਾਨਕਿਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ?
(1) ਮੁਰਕੀਆਂ (2) ਚੂੜਾ (3) ਨੱਥ (4) ਮੰਗਤਾ

98. ਪੈਰ੍ਹੇ ਅਨੁਸਾਰ 'ਨਾਨੀ ਚੇਤੇ ਆਉਣੀ' ਕੀ ਹੈ ?
(1) ਸਮਾਨਾਰਥਕ ਸ਼ਬਦ (2) ਮੁਹਾਵਰਾ (3) ਸਮਾਸੀ ਸ਼ਬਦ (4) ਵਿਰੋਧੀ ਸ਼ਬਦ

99. ਨਾਨਕੇ, ਦਾਦਕਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਕਿਸ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਵੱਖ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ?
(1) ਦਾਦਕੇ (2) ਕੁੜਮ (3) ਫ਼ਰਜ਼ (4) ਮੁਹਾਵਰੇ

ਨਿਰਦੇਸ਼: ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪੈਰ੍ਹੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ (100-105) ਦੇ ਉੱਤਰ ਢੁਕਵੇਂ ਵਿਕਲਪਾਂ ਨਾਲ ਦਿਉ :

ਗਗਨ ਮੈ ਥਾਲੁ ਰਵਿ ਚੰਦ ਦੀਪਕ ਬਨੇ
ਤਾਰਿਕਾ ਮੰਡਲ ਜਨਕ ਮੋਤੀ।
ਧੂਪੁ ਮਲਆਨਲੋ ਪਵਣੁ ਚਵਰੋ ਕਰੇ
ਸਗਲ ਬਨਰਾਇ ਫੂਲੰਤ ਜੋਤੀ ॥੧॥
ਕੈਸੀ ਆਰਤੀ ਹੋਇ ਭਵ ਖੰਡਨਾ ਤੇਰੀ ਆਰਤੀ।
ਅਨਹਤਾ ਸਬਦ ਵਾਜੰਤ ਭੇਰੀ ॥੨॥ ਰਹਾਉ॥

100. ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਵਿ-ਟੁੱਕੜੀ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਦੱਸੋ :
(1) ਊਜਲ ਕੈਹਾ ਚਿਲਕਣਾ (2) ਆਰਤੀ
(3) ਸੋ ਕਿਉ ਮੰਦਾ ਆਖੀਐ (4) ਮੋਤੀ ਤ ਮੰਦਰ ਊਸਰਹਿ

101. 'ਭਵਖੰਡਨਾ' ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ?
(1) ਰਾਤ-ਦਿਨ ਨੂੰ (2) ਮਕਾਨ ਨੂੰ (3) ਮੁਕਤੀ ਦਾਤਾ ਨੂੰ (4) ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ

102. 'ਰਵਿ ਚੰਦ' ਕੌਣ ਹਨ ?
(1) ਸੂਰਜ ਤੇ ਚੰਨ (2) ਅਨਾਹਦ ਸ਼ਬਦ (3) ਸੈਕੜੇ ਅੱਖਾਂ (4) ਦੋ ਵਿਅਕਤੀ

103. ਉਪਰੋਤਕ ਕਾਵਿ-ਟੁੱਕੜੀ ਦੇ ਰਚੈਤਾ ਕੌਣ ਹਨ ?
(1) ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ (2) ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ (3) ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ (4) ਗੁਰੂ ਹਰਰਾਏ ਜੀ

104. 'ਗਗਨ ਮੈਂ ਥਾਲ' ਤੁਕ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ?
(1) ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਣਾ (2) ਬਨਸਪਤੀ (3) ਫੁੱਲਾਂ ਦਾ ਰਸ (4) ਆਕਾਸ਼ ਰੂਪੀ ਥਾਲ

105. 'ਵਜੰਤ' ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ :
(1) ਪੀ ਰਿਹਾ (2) ਵਰਸ ਰਿਹਾ (3) ਖਾ ਰਿਹਾ (4) ਵਜ ਰਿਹਾ

www.careerindia.com

CAREERINDIA

106. ਕਿਊਮਿਨਸ ਦੀ ਅੰਤਰਨਿਰਭਰ ਪਰਿਕਲਪਨਾ ਅਨੁਸਰ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ ?

(1) ਪਹਿਲੀ ਤੇ ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਮੁੱਢਲੇ ਪਰਸਪਰ ਕੌਸ਼ਲ

(2) ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਸੂਝਬੂਝ ਤੇ ਨਿਰਮਾਣ

(3) ਪਹਿਲੀ ਤੇ ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਬੌਧਿਕ ਅਕਾਦਮਿਕ ਮੁਹਾਰਤ

(4) ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਨਾ ਤੇ ਲਿਖਣਾ

107. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਭਾਸ਼ਾਵਾ ਤੇ ਉਪ-ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਠੀਕ ਹੈ ?

(1) ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਉਪ-ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚਕਾਰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨਕ ਵੱਖਰਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(2) ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦਾ ਲਿਖਤੀ ਸਾਹਿਤ ਹੈ, ਪਰ ਉਪ-ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਮੌਖਿਕ ਪਰੰਪਰਾ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹਨ।

(3) ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਤੇ ਉਪਭਾਸ਼ਾਵਾਂ, ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਭੂਗੋਲਿਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਮਾਨ ਹਨ।

(4) ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਲਿਪੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਪ-ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਲਿਪੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

108. ਵੀਰਾ ਸੱਤ ਮਹੀਨੀਆਂ ਦਾ ਇਕ ਛੋਟਾ ਬੱਚਾ ਹੈ। ਉਹ ਹੁਣ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਕੱਢ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸਵਰ ਤੇ ਵਿਅੰਜਨ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ। ਉਹ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਸੰਚਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ?

(1) ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨਕ ਭਾਸ਼ਨ (2) ਧੁਨੀਸ

(3) ਬੁੜਬੁੜ (4) ਗੁਟਕਣ

109. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਅੱਖਰਾਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਅਤੇ ਕਹਾਣੀ ਪਾਠਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਕੌਸ਼ਲਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਆਂਸੰਗਤ ਨਹੀਂ ?

(1) ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅੱਖਰ ਯਾਦ ਕਰਨੇ ਵਧੇਰੇ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

(2) ਸਿਖਾਂਦਰੂ ਪਾਠਕ ਛੋਟੀਆਂ ਇਕਾਈਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਡੀਆਂ ਇਕਾਈਆਂ ਉੱਤੇ ਵਧੇਰੇ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

(3) ਸਬਦ ਅਤੇ ਪਾਠ ਅਰਥ ਭਰਪੂਰ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਵਿਚ ਅੱਖਰ ਨਾਕਾਮ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

(4) ਸਬਦ ਅਤੇ ਪਾਠ ਵਧਰੇ ਰੌਚਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਅੱਖਰ ਨਹੀਂ।

110. ਨਿਰਮਿਤ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਕੀ ਹੈ?

(1) ਉਹ ਸ਼ਬਦ ਜਿਹੜੇ ਪਾਠਕ ਲਈ ਨਵੇਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

(2) ਸ਼ਬਦਾ ਨੂੰ ਸੁਣਦੇ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨੀ।

(3) ਸਤਰਾਂ ਤੋਂ ਪਾਰ ਜਾ ਕੇ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ।

(4) ਉਹ ਸ਼ਬਦ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਸੀਂ ਲਿਖਣ ਤੇ ਬੋਲਣ ਵਿਚ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ।

111. ਇਕ ਬੋਲ ਦੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿਚ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮਾਜਕ-ਆਰਥਕ ਸਮੂਹਾਂ ਦੇ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਵਲੋਂ |S| ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਇਹ ___________ ਦੀ ਉਦਾਹਰਨ ਹੈ।

(1) ਸੋਸ਼ਿਓਸਾਈਕਲੋਜੀਕਲ ਵੇਰੀਏਬਲ (2) ਸੋਸ਼ਿਓਲਿੰਗੁਇਸਟ ਵੇਰੀਏਬਲ

(3) ਪਰੈਗਮੈਟਿਕ ਵੇਰੀਏਬਲ (4) ਸੋਸ਼ਿਓਕਲਚਰਲ ਵੇਰੀਏਬਲ

112. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਬਿਆਨ ਪਾਠ-ਬੋਧ ਦੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਗਲਤ ਹੈ :

(1) ਪਾਠ ਵਿੱਚੋਂ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਜ਼ਰ ਘੁਮਾਉਣ ਵਿਚ ਸਕਿਮਿੰਗ ਤੇ ਸਕੈਨਿੰਗ ਦੋਵੇਂ ਲੋੜੀਦੀਆ ਹਨ।

(2) ਟੈਕਸਟ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਵਿਚ ਸਕਿਮਿੰਗ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੱਖਾ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਲਈ ਸਕੈਨਿੰਗ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

(3) ਗਹਿਣ ਪੜ੍ਹਤ ਲਈ ਸਕਿਮਿੰਗ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਸਰਸਰੀ ਪਾਠ ਵਾਸਤੇ ਸਕੈਨਿੰਗ ਬਹੁਤ ਹੈ।

(4) ਰੀਵਿਊ ਲਈ ਸਕਿਮਿੰਗ ਬਹੁਤ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਖ਼ਾਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾ ਦਾ ਉੱਤਰ ਦੇਣ ਲਈ ਸਕੈਨਿੰਗ ਵਧੇਰੇ ਸਹਾਇਕ ਹੈ।

www.careerindia.com

CAREERINDIA

113. ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਅਧਾਰਿਤ ਬਹੁਭਾਸ਼ਾਵਾਦ ਵਕਾਲਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ :

(1) ਸਾਰੇ ਬੱਚੇ ਹਿੰਦੀ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ।

(2) ਸਾਰੇ ਬੱਚੇ ਆਪਣੀ ਸਕੂਲ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਜਾਂ ਘਰੇਲੂ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਕਰਦੇ ਹਨ।

(3) ਸਾਰੇ ਬੱਚੇ ਆਪਣੀ ਸਕੂਲ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਰਾਜ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਕਰਦੇ ਹਨ।

(4) ਸਾਰੇ ਬੱਚੇ ਆਪਣੀ ਸਕੂਲ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਅੰਗਰੇਜੀ ਮਾਧਿਅਮ ਅਤੇ ਘਰੇਲੂ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਕਰਦੇ ਹਨ।

114. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਭਾਸ਼ਾ ਗ੍ਰਹਿਣ ਜੰਤਰ (LAD) ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ :

(1) ਕਿਵੇਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ-ਵਿਗਿਆਨਕ ਆਉਟਪੁਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਨਪੁਟ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

(2) ਬੱਚੇ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਕਿਵੇਂ ਸਿਖਦੇ ਹਨ।

(3) ਬੱਚੇ ਕਿਵੇਂ 4-5 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਅੰਦਰ ਭਾਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

(4) ਬੱਚੇ ਕਿਵੇਂ ਅਲੰਕਾਰਕ ਭਾਸ਼ਾ ਸਿੱਖਦੇ ਹਨ।

115. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਵਿਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅਧਿਆਪਨ ਦੀ ਵਿਆਕਰਨ ਅਨੁਵਾਦ ਵਿਧੀ ਦਾ ਇਕ ਲੱਛਣ ਨਹੀਂ ?

(1) ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਕਾਰਜ ਨਾਲੋਂ ਰੂਪ ਉੱਤੇ ਵਧੇਰੇ ਬਲ ਦੇਣਾ।

(2) ਪਹਿਲੀ ਤੇ ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਵਿਆਕਰਨ ਨੇਮਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰਨੀ।

(3) ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਿਅਕਰਨ ਦੇ ਨੇਮਾਂ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਤੇ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨਾ।

(4) ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਸਿੱਧਾਂ ਸੰਚਾਰ ਅਤੇ ਫਿਰ ਦੋ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਕਰਨ ਦੇ ਨੇਮਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰਨੀ।

116. ਜਦੋਂ ਬੱਚੇ ਆਪਣੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਚੀਜ਼ਾਂ, ਘਟਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮਿਆ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੇ ਕਾਰਜ ਦੀ ਦੂਜਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਵਰਤੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?

(1) ਹਿਊਰਿਸਟਿਕ (2) ਕਾਲਪਨਿਕ (3) ਨਿਯਮਕ (4) ਸੂਚਨਾਤਮਕ

117. ਇਕ ਅਧਿਆਪਕ ਆਪਣੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਵਲੋਂ ਦਿਤੇ ਗਏ ਅਨੁਭਵ ਅਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਜੁਆਬ ਕਿਵੇਂ ਦਿਤਾ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਉਸ ਉੱਤਰ ਨੂੰ ਲਿਖ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਹ ਕੀ ਤੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੋਚ ਰਹੇ ਸਨ? ਇਹ __________ ਦੀ ਉਦਾਹਰਨ ਹੈ।

(1) ਮੈਟਾਸੀਮੋਂਟਿਕਸ (2) ਮੈਟਾਕੌਗਨੀਸ਼ਨ (3) ਮੈਟਾਫਰ (4) ਮੈਟਾਲਿੰਗੁਇਜ਼ਮ

118. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਕਰਾਸ਼ਨ (krashen) ਦੀਆਂ ਪਰਿਕਲਪਨਾਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਵਿਆਸਕੀ (Vygotsky) ਦੀ ZPD ਦੇ ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਹੈ ?

(1) ਅਫੈਕਟਿਵ ਫਿਲਟਰ ਪਰਿਕਲਪਨਾ (2) ਇਨਪੁੱਟ ਪਰਿਕਲਪਨਾ

(3) ਮਾਨੀਟਰ ਪਰਿਕਲਪਨਾ (4) ਸੁਭਾਵਕ ਕ੍ਰਮ ਦੀ ਪਰਿਕਲਪਨਾ

119. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਕੌਸ਼ਲ ਸਮਝ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਸੂਚਕ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆਂ ਜਾਂਦਾ ?

(1) ਹੁਣ ਤੱਕ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਪਾਠ ਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੰਖੇਪ ਕਰਨਾ

(2) ਇਕੱਲੇ ਅੱਖਰਾਂ ਉੱਤੇ ਬਲ ਦੇਣਾ

(3) ਵਿਸ਼ੇ ਦਾ ਪੂਰਣ ਗਿਆਨ ਹੋਣਾ

(4) ਘਟਨਾਵਾਂ ਜਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕ੍ਰਮਬੱਧ ਕਰਨਾ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਣਾ

120. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮਨੁੱਖੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਤੱਤਾਂ ਕਾਰਨ ਮਨੁੱਖ ਚੀਜ਼ਾ ਬਾਰੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਤੇ ਸਥਾਨ ਅੰਦਰ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹਨ ?

(1) ਅਮੂਰਤਨ (2) ਵਿਸਥਾਪਨ

(3) ਖੁਦਮੁਖ਼ਤਾਰੀ (4) ਸੰਰਚਨਾਤਮਕ ਨਿਰਭਰਤਾ

www.careerindia.com

ਉਮੀਦਵਾਰ **ਭਾਗ–V (ਪ੍ਰ.ਨੰ. 121-150)** ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਤਾਂ ਹੀ ਹੱਲ ਕਰਨ ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ **ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ–II** ਵਜੋਂ ਚੁਣਿਆ ਹੈ।

Candidates should attempt the questions from **Part-V (Q.No. 121-150)**, if they have opted **PUNJABI** as **Language-II** only.

www.careerindia.com

CAREERINDIA

PART–V

LANGUAGE–II

PUNJABI

ਉਮੀਦਵਾਰ **ਭਾਗ–V (ਪ੍ਰ.ਨੰ. 121-150)** ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਤਾਂ ਹੀ ਹੱਲ ਕਰਨ ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ **ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ–II** ਵਜੋਂ ਚੁਣਿਆ ਹੈ।

ਨਿਰਦੇਸ਼: ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪੈਰ੍ਹੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ (121-128) ਦੇ ਉੱਤਰ ਢੁਕਵੇਂ ਵਿਕਲਪਾਂ ਨਾਲ ਦਿਉ :

ਗਧੀਲਾ ਸ਼ੁੱਧ ਖ਼ਾਨਾਬਦੋਸ ਕਬੀਲਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਹੀ ਕਰਦੇ ਸਿਵਾਏ ਗਿੱਦੜ ਬਿੱਲੇ ਮਾਰਨ ਦੇ। ਕਾਗ਼ਜ਼ ਦੀਆਂ ਭੰਬੀਰੀਆਂ, ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਖਿਡੌਣੇ, ਘੁੱਗੂ ਤੇ ਚੱਕੀਆ ਬਣਾ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਵੇਚਦੀਆਂ ਹਨ। ਮਾਈ ਸੇਢੋਂ ਪੱਖੀਵਾਸ ਕਬੀਲੇ ਦੀ ਮਹਾਂ ਮਾਈ, ਇਸੇ ਕਬੀਲੇ ਦੀ ਦੀ ਸੀ ।

'ਬਰੜ' ਕਬੀਲੇ ਨੂੰ ਸ਼ੇਰ ਸੋਭਰ ਵੀ ਕਿਹਾਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਡੇਰੇ ਨੇ ਸ਼ੇਰ ਕਾਬੂ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਈ ਗੋਤ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਗਗੜਾ ਕਬੀਲਾ ਜੋਕਾਂ ਲਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ । ਜੋੜਾਂ ਦੇ ਦਰਦ, ਖਾਰਸ਼, ਦੱਦਰ ਤੇ ਚੰਬਲ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਕਬੀਲਾ ਚੰਗਾ ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੇ। ਇਹ ਸਾਈਂ ਬੁਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਬਾਜੀਗਰ, ਸਿਕਲੀਗਰ ਅਤੇ ਲੁਬਾਣੇ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਚਾਚੇ ਤਾਏ ਦੇ ਪੁੱਤ ਭਰਾ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਬਾਜੀਗਰ ਮਿਥ ਕੇ ਬਾਜੀ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜਾਨ ਜ਼ੋਖਮ ਦਾ ਧੰਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮਾਰਵਾੜ ਬਾਜੀਗਰ ਮੁਰਦੇ ਨੂੰ ਸਾਧਾਰਨ ਲੱਕੜੀ ਦੇ ਸੰਦੂਕ ਵਿਚ ਬੰਦ ਕਰ ਕੇ ਦੱਬ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੇਸ਼ਾ ਹੀ ਬਾਜੀ ਪਾਉਣਾ ਹੈ।

ਗਾਡੀ ਲੋਹਾਰ ਠੰਡਾ ਲੋਹਾ ਕੁੱਟਦੇ ਹਨ। ਬਾਲਟੀ, ਤਸਲੇ ਆਦਿ ਸੰਵਾਰਦੇ, ਤੱਕਲੇ ਝਾਰਨੀਆਂ, ਚਿਮਟੇ ਬਣਾ ਕੇ ਘਰ ਦੀਆਂ ਸੁਆਣੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਲੱਲੀ ਇਕ ਫਕੀਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਹੈ। ਮੰਗਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਪੇਸ਼ਾ ਨਹੀਂ।ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਂਦੇ ਹਨ। ਲਾਲਾਂ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਸਖੀ ਸਰਵਰ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਕਲੰਦਰ ਅਤੇ ਮਦਾਰੀ ਕਾਫੀ ਮਿਲਦੇ ਜੁਲਦੇ ਕਬੀਲੇ ਹਨ। ਕਲੰਦਰ ਰਿੱਛ, ਬਾਂਦਰ ਨਚਾ ਕੇ, ਮਦਾਰੀ ਟੋਕਰੀ ਦਾ ਖੇਲ, ਕਬੂਤਰ ਕੱਢਣੇ ਆਦਿ ਦਾ ਖੇਲ ਕਰਦਾ ਹੈ । ਮਦਾਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਜਮੂਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਇਹ ਪੇਸ਼ਾਵਰ ਜਾਤੀ ਕਾਲੀ ਕਲਕੱਤੇ ਵਾਲੀ ਦੀ ਉਪਾਸ਼ਕ ਹੈ। ਕੰਗਰ ਸ਼ਾਂਝੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਨਿਰੋਲ ਪੱਖੀਵਾਸ ਕਬੀਲਾ ਹੈ। ਇਹ ਘੁੱਗੂ ਘੋੜੇ ਬਣਾ ਕੇ ਵੇਚਦੇ ਹਨ।

121. ਮਾਈ ਸੇਢੋਂ ਕਿਹੜੇ ਕਬੀਲੇ ਦੀ ਪੁੱਤਰੀ ਸੀ?

(1) ਮਦਾਰੀ (2) ਗਧੀਲਾ (3) ਸਿਕਲੀਗਰ (4) ਗਾਡੀ ਲੋਹਾਰ

122. ਕਬੂਤਰ ਕੱਢਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕੌਣ ਕਰਦਾ ਹੈ ?

(1) ਮਦਾਰੀ (2) ਗਾਡੀ ਲੋਹਾਰ (3) ਮਾਰਵਾੜ (4) ਬਾਜੀਗਰ

123. ਤੱਕਲੇ ਕੌਣ ਬਣਾਉਦਾ ਹੈ ?

(1) ਕਲੰਦਰ (2) ਗਗੜਾ ਕਬੀਲਾ (3) ਬਾਜੀਗਰ (4) ਗਾਡੀ ਲੋਹਾਰ

124. 'ਸੰਵਾਰਦੇ' ਦਾ ਵਿਰੋਧੀ ਸ਼ਬਦ ਕਿਹੜਾ ਹੈ ?

(1) ਸੁਲਝਾਉਂਦੇ (2) ਸਾਫ਼ ਕਰਦੇ (3) ਖ਼ਰਾਬ ਕਰਦੇ (4) ਸਫ਼ਾਈ ਕਰਦੇ

125. 'ਕਾਲੀ ਕਲਕੱਤੇ ਵਾਲੀ' ਦੀ ਪੂਜਾ ਕੌਣ ਕਰਦਾ ਹੈ ?

(1) ਮਦਾਰੀ (2) ਬਰੜ (3) ਗਗੜਾ (4) ਬਾਜੀਗਰ

www.careerindia.com

CAREERINDIA

126. ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਮੂਲ ਕਬੀਲਾ ਕਿਹੜਾ ਹੈ ?

(1) ਗਗੜਾ (2) ਬਾਜੀਗਰ (3) ਬਰੜ (4) ਕੰਗਰ

127. ਜ਼ੋਖ਼ਮ ਵਾਲੀ ਖੇਡ ਕੌਣ ਖੇਡਦੇ ਹਨ ?

(1) ਗਗੜਾ (2) ਬਾਜੀਗਰ (3) ਗਾਡੀ ਲੁਹਾਰ (4) ਬਗੜ

128. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਗਾਡੀ ਲੋਹਾਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਨ ਨਹੀਂ ?

(1) ਬਾਲਟੀ (2) ਚਿੱਮਟੇ (3) ਰਿੱਛ (4) ਤਸਲੇ

ਨਿਰਦੇਸ਼: ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪੈਰ੍ਹੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ (129-135) ਦੇ ਉੱਤਰ ਢੁਕਵੇਂ ਵਿਕਲਪਾਂ ਨਾਲ ਦਿਉ :

ਪਰਾਤਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸਿਰ ਤੋਂ ਪੈਰਾ ਤੱਕ ਸਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਅੰਗ ਹੋਵੇ ਜਿਹੜਾ ਗਹਿਣਿਆ ਤੋਂ ਸੱਖਣਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੋਵੇ। ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ 81 ਕਿਸਮ ਦੇ ਗਹਿਣੇ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਗਹਿਣੇ ਇਕੱਲੇ ਨੱਕ ਵਾਸਤੇ ਸਨ। ਨੱਕ ਦਾ ਗਹਿਣਾ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦਾ। ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਨੱਥ ਚੂੜਾ ਸੁਹਾਗ ਦਾ ਚਿੰਨ ਬਣ ਗਿਆ। ਨੱਥ, ਚੂੜੇ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਕਾਰਨ ਔਰਤ ਨੂੰ ਜਾਂ ਵਿਧਵਾ ਸਮਝਿਆਂ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਕੁਆਰੀ। ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਿਚ ਇਹ ਅਸੀਸ 'ਤੇਰਾ ਨੱਥ ਚੂੜਾ ਬਣਿਆ ਰਹੇ' ਇਸ ਦੀ ਲੋਕਪ੍ਰਿਯਤ ਵੱਲ ਹੀ ਸੰਕੇਤ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਗਹਿਣਾ ਨਿਰਾ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਦਾ ਸਾਧਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸੋਨੇ ਦੇ ਮਹਿੰਗਾ ਹੋ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਇਹ ਸੰਕਟ ਸਮੇਂ ਆਰਥਿਕ ਲੋੜਾਂ ਵੀ ਪੂਰੀਆ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ ਹੈ। ਅੱਜ ਵੀ ਆਰਥਿਕ ਸੰਕਟ ਵਿਚ ਗ੍ਰਸਿਆਂ ਮਨੁੱਖ ਗ਼ਮੀ-ਸ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਅਨੇਕਾਂ ਰਸਮਾਂ ਗਹਿਣੇ ਵੇਚ ਕੇ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਗਹਿਣੇ ਤੋਂ ਛੁਡਾਉਣ ਜਾਂ ਹੋਰ ਜ਼ਮੀਨ ਖ਼ਰੀਦਣ ਲਈ ਵੀ ਗਹਿਣਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ।

ਸਰੀਰਕ ਅੰਗਾਂ ਦੀ ਤਰਤੀਬ ਵਿੱਚ ਜੋ ਸਿਰ ਦੇ ਗਹਿਣੇ ਵੇਖੀਏ ਤਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸੱਗੀ ਫੁੱਲ, ਚੌਂਕ ਚੰਦ, ਬੋਰਲਾ, ਬਘਿਆੜੀ, ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਪੱਟੀ, ਟਿੱਕਾ, ਕਲਿੱਪ, ਝੁੰਮਰ ਸੂਈ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਪਹਿਨੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਗਹਿਣੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਢੰਗਾ ਨਾਲ ਗੁੰਦ ਕੇ ਸੰਵਾਰਨਾ ਵੀ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਦਾ ਅੰਗ ਰਿਹਾ ਹੈ। 'ਡਾਕ-ਬੰਗਲਾ' ਵਾਲ ਗੁੰਦਣ ਦਾ ਇਕ ਕਾਫੀ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰਾ ਢੰਗ ਰਿਹਾ ਹੈ:

ਸਿਰ ਗੁੰਦ ਦੇ ਕਪੱਤੀਏ ਨੈਣੇ ਉੱਤੇ ਪਾ ਦੇ ਡਾਕ ਬੰਗਲਾ।

ਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਗੁੰਦ ਕੇ ਗੁੱਤ ਕਰਨਾ ਤੇ ਗੁੱਤ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਢੰਗਾ ਨਾਲ ਸ਼ਿੰਗਾਰਨਾ ਵੀ ਕਾਫੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸ਼ਿਗਾਰ ਦਾ ਅੰਗ ਬਣਿਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੋ ਗੁਤਾਂ, ਚਾਰ ਗੁੱਤਾਂ, ਗੁੱਤ ਨਾਲ ਮਣਕੇ, ਲੀਲ੍ਹਕਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਅੰਗ ਬਣਿਆ ਚੀਜਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ਿੰਗਾਰਨਾ ਵੀ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਦਾ ਅੰਗ ਰਿਹਾਂ ਹੈ। ਜਲੇਬੀ ਜੂੜਾ ਵੀ ਵਾਲ ਸ਼ਿੰਗਾਰਨ ਦਾ ਇਕ ਢੰਗ ਹੈ ।ਗੁੱਤ ਨਾਲ ਛੱਬਾ ਬੰਨਣ ਦੀ ਵੀ ਰਵਾਇਤ ਰਹੀ ਹੈ। ਛੱਬਾ, ਜੰਜ਼ੀਰਾ, ਮਣਕਿਆ ਤੇ ਮੋਤੀਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਗਹਿਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਕੁਆਰੀਆ ਕੁੜੀਆ ਪਹਿਨਦੀਆਂ ਹਨ।

129. 'ਬਘਿਆੜੀ' ਕਿਹੜੇ ਅੰਗ ਦਾ ਗਹਿਣਾ ਹੈ?

(1) ਕੰਨ (2) ਸਿਰ (3) ਗਲਾ (4) ਨੱਕ

130. ਸੁਹਾਗ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਕਿਹੜਾ ਗਹਿਣਾ ਹੈ ?

(1) ਚੌਂਕ ਚੰਦ (2) ਨੱਥ-ਚੂੜਾ (3) ਕਲਿੱਪ (4) ਡਾਕ-ਬੰਗਲਾ

131. ਹਰਿਆਣੇ ਵਿਚ ਸਿਰਫ਼ ਨੱਕ ਲਈ ਕਿੰਨੇ ਗਹਿਣੇ ਹਨ?

(1) ਪੰਜ (2) ਇਕਿਆਸੀ (3) ਸਤਾਸੀ (4) ਪੱਚੀ

www.careerindia.com

CAREERINDIA

132. ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਦੌਰ ਵਿਚ ਕੌਣ ਕੰਮ ਆਉਂਦਾ ਹੈ?

(1) ਪਿੱਤਲ (2) ਚਾਂਦੀ (3) ਸੋਨਾ (4) ਤਾਂਬਾ

133. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਗਹਿਣਾ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ?

(1) ਚੂੜਾ (2) ਚੌਕ ਚੰਦ (3) ਸੱਗੀ ਫੁੱਲ (4) ਕਲਿੱਪ

134. 'ਡਾਕ-ਬੰਗਲਾ' ਦਾ ਕਿਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਹੈ ?

(1) ਹੱਥ ਨਾਲ (2) ਪੈਰਾਂ ਨਾਲ (3) ਨੱਕ ਨਾਲ (4) ਵਾਲਾਂ ਨਾਲ

135. 'ਛੱਬਾ' ਕਿਸ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਿਆਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ?

(1) ਨੱਥ-ਚੂੜੇ ਨਾਲ (2) ਲੱਤ ਨਾਲ (3) ਝਾਂਜਰ ਨਾਲ (4) ਗੁੱਤ ਨਾਲ

136. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਬਾਲ-ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਇਕ ਮਨਭਾਉਂਦਾ ਪੱਖ ਨਹੀਂ ਹੈ ?

(1) ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਤਸਵੀਰਾਂ

(2) ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੇ ਪਾਤਰ

(3) ਨੈਤਿਕ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨਾ

(4) ਫੌਂਟ ਦਾ ਵੱਡਾ ਅਕਾਰ ਅਤੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਸ਼ਬਦ

137. ਮੁੱਢਲੇ ਪਰਸਪਰ ਸੰਚਾਰਾਤਮਕ ਕੌਸ਼ਲ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ :

(1) ਅੰਤਰ-ਭਾਸ਼ਾ (2) ਉੱਚ-ਕ੍ਰਮ ਦਾ ਭਾਸ਼ਾ ਕੌਸ਼ਲ

(3) ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਅਮੂਰਤਤਾ (4) ਰੁਜ਼ਾਨਾ ਸੰਚਾਰ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਭਾਸ਼ਾ

138. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸਮੁੱਚੀ ਜਮਾਤ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਚ ਸਹਾਇਕ ਨਹੀਂ ?

(1) ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਮੌਨੀਟਰ ਬਣਾਉਣਾ

(2) ਪੀਅਰ-ਗਰੁੱਪ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਅਤੇ ਫੀਡਬੈਕ ਸਿਸਟਮ

(3) ਟੀਮ ਦੇ ਟਾਸਕ ਦੇਣੇ

(4) ਇਕ ਬਹੁਭਾਸ਼ੀ ਪਹੁੰਚ ਅਪਣਾਉਣੀ

139. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸਟੀਫ਼ਨ ਕਰਾਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮੌਨੀਟਰ ਹਾਈਪੋਥੀਸਿਸ ਬਾਰੇ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ?

(1) ਸਿਖਿਆਰਥੀ ਤਾਂ ਹੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਸ ਕੋਲ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸਮਾ ਅਤੇ ਨੇਮਾਂ ਦਾ ਲੋੜ ਅਨੁਸਰ ਗਿਆਨ ਹੈ ।

(2) ਇਸ ਦੀ ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਵਰਤੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ।

(3) ਇਹ ਗ੍ਰਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਬੰਧ ਉੱਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹੈ ।

(4) ਜੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਹ ਸਿਖੇ ਹੋਏ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਹਾਇਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ।

www.careerindia.com

140. ਇਕ ਅਧਿਆਪਕ ਹਿੰਦੀ ਭਾਸ਼ੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾਂ ਵਜੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਪੜ੍ਹਾ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨੇਮ ਦੱਸੇ ਬਿਨਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਛੋਟੀਆ ਵਾਰਤਾਵਾਂ ਵਿਚ ਵਿਅਸਤ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸੰਦਰਭ ਅਤੇ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ । ਉਹ ਉਨਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਓਦਾਹਰਨਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਨਾਂ ਦੀ ਉਹ ਆਪਣੀਆ ਵਾਰਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਉਹ ਅਧਿਆਪਕ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੇਮਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਗਦੇ ਹਨ। ਤੁਹਾਡੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਧਿਆਪਕ ਕਿਸ ਮਾੱਡਲ/ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ?

(1) ਪ੍ਰੱਤਖ ਵਿਧੀ
(2) ਵਿਆਕਰਨ ਅਨੁਵਾਦ ਦੀ ਵਿਧੀ
(3) ਆਡੀਓ ਲਿੰਗੁਅਲ ਵਿਧੀ
(4) ਸੰਚਾਰਾਤਮਕ ਪਹੁੰਚ

141. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਪਾਠਗਤ ਸੂਝਬੂਜ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦਾਵਾਲੀ ਦੇ ਨਿਰਮਾਨ ਵਿਚ ਸਹਾਇਕ ਨਹੀਂ ?

(1) ਤਸਵੀਰਾਂ ਦੇ ਕੋਸ਼
(2) ਸ਼ਬਦ-ਨਕਸੇ
(3) ਵਰਨਮਾਲਾ ਦੇ ਚਾਰਟ
(4) ਥੀਮ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ

142. ਕਹਾਣੀਆਂ ਦਾ ਕਿਹੜਾ ਰੂਪ ਬਹੁਭਾਸ਼ਾਵਾਦ ਅਤੇ ਬਹੁ-ਸਭਿਆਚਾਰਵਾਦ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੰਬੰਧਤ ਹੈ?

(1) ਲੰਮੇਰੀ ਕਥਾ
(2) ਲੋਕ-ਕਹਾਣੀਆਂ
(3) ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀਆਂ
(4) ਸਾਇੰਸ-ਫਿਕਸ਼ਨ

143. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿੜਾ ਸੰਚਾਰਾਤਮਕ ਪਹੁੰਚ ਦਾ ਇਕ ਲੱਛਣ ਨਹੀਂ ਹੈ ?

(1) ਸੰਚਾਰਾਤਮਕ ਯੋਗਤਾ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨੀ।
(2) ਕਾਰਜ ਨਾਲੋਂ ਰੂਪ ਉੱਤੇ ਵਧੇਰੇ ਬਲ।
(3) ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਸੰਦਰਭਗਤ ਵਰਤੋਂ।
(4) ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਧਿਆਪਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵਿਆਕਰਨ ਦੇ ਨੇਮਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰਨੀ ।

144. ਜਦੋਂ ਇਕ ਸਿਖਾਂਦਰੂ ਪਾੜਾ ਟੈਕਸਟ ਦੇ ਥੀਮ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪੱਖਾਂ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਆਮ ਗਿਆਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਵਿਸ਼ੇਸ ਪਾਠਗਤ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਸਮਝ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ :

(1) ਬੌਟਮ-ਡਾਉਨ ਪਹੁੰਚ
(2) ਟੌਪ-ਡਾਉਨ ਪਹੁੰਚ
(3) ਟੌਪ-ਅੱਪ ਪਹੁੰਚ
(4) ਬੌਟਮ-ਅੱਪ ਪਹੁੰਚ

145. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਬਿਆਨ ਮੁਲਾਂਕਨ ਦੀਆ ਦਾ ਵੱਡੀਆ ਕਿਸਮਾਂ ਬਾਰੇ ਠੀਕ ਹੈ ?

(1) ਸਮੇਟਿਵ ਮੁਲਾਂਕਨ ਸਿਖਲਾਈ ਦੇ ਪੜਾਅ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੇ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
(2) ਫਾਰਮੇਟਿਵ ਮੁਲਾਂਕਨ ਸਿਖਲਾਈ ਦੇ ਕਾਰਜ ਨਾਲੋਂ ਰੂਪ ਉੱਤੇ ਬਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।
(3) ਸਮੇਟਿਵ ਮੁਲਾਂਕਨ ਸਾਲ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਮੁਲਾਂਕਨ ਦੇ ਹਰੇਕ ਰੂਪ ਦੇ ਕੁੱਝ ਜੋੜ ਬਾਰੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
(4) ਫਾਰਮੇਟਿਵ ਮੁਲਾਂਕਨ ਸਿਖਲਾਈ ਦੇ ਪੜਾਅ ਰਾਹੀਂ ਨਿਰੰਤਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ।

146. ਸਿਖਲਾਈ ਵਿਚ ਵਕਫ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਗਲਤੀਆ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਲੇਸ਼ਣ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ :

(1) ਗ਼ਲਤੀਆਂ ਵਿਕਾਸ ਤੇ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਦਿਖਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।
(2) ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਗ਼ਲਤੀਆਂ ਸਿਖਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਕਠੋਰ ਵਿਹਾਰ ਕਰਦੇ ਹੁੰਦੀਆ ਹਨ।
(3) ਗ਼ਲਤੀਆਂ, ਸਿਖਿਆਰਥੀਆਂ ਮਨਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਦੀ ਪੱਧਰ ਵਿੱਚ ਖਿੜਕੀ ਹੁੰਦੀਆ ਹਨ।
(4) ਗ਼ਲਤੀਆਂ ਸਿਖਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਸੂਝਬੂਝ ਵਿਚ ਕਮੀ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

www.careerindia.com

CAREERINDIA

147. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਇਕ ਮੁਲਾਂਕਨ ਬਾਰੇ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ?

(1) ਇਹ ਸਿਰਫ ਅਧਿਆਪਕ ਵਲੋਂ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(2) ਇਹ ਵਿਦੀਆਰਥੀ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਦਾ ਇਕ ਸਮੁੱਚਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(3) ਇਹ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦਾ ਠੋਸ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(4) ਇਹ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਦਾ ਆਂਕਲਨ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

148. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸਿਖਲਾਈ ਦਾ ਇਕ ਵੱਡਾ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ?

(1) ਸਾਈਕੋਮੋਟਰ (2) ਕੌਗਨਿਟਿਵ

(3) ਸਮਾਜ-ਸਭਿਆਚਾਰਕ (4) ਭਾਵਾਤਮਕ

149. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਫਾਰਮੇਟਿਵ ਮੁਲਾਂਕਨ ਦੀ ਉਦਾਹਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ?

(1) ਸੈਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਲਘੂ ਟੈਸ਼ਟਾਂ ਤੋਂ ਪੀਅਰ ਰਿਵਿਊ ਤੱਕ ਦੀਆ ਮੁਲਾਂਕਨ ਯੋਜਨਾਵਾਂ।

(2) ਪੂਰੇ ਸੈਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਮੌਖਿਕ ਅਤੇ ਲਿਖਤੀ ਟਾਸਕਾਂ, ਰੋਲ ਪਲੇਅ ਆਦਿ ਦੀ ਇਕ ਲੜੀ।

(3) ਸੈਸ਼ਨ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਇਕ ਟਰਮ ਪੇਪਰ।

(4) ਇਕ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਵਿਦਮਾਨ ਇਕ ਵਿਆਪਕ ਲ਼ਿਖਤੀ ਟੈਸਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਟਾਸਕਾਂ ਦਾ ਇਕ ਮਿਸ਼ਰਣ।

150. 'p' ਨੂੰ 'b' ਜਾ '6' ਨੂੰ '9' ਪੜ੍ਹਨਾ ਜਾਂ ਲਿਖਣਾ ਬੱਚਿਆ ਦਰਮਿਆਨ ________ ਨਾਲ ਇਕ ਆਮ ਗ਼ਲਤੀ ਹੈ।

(1) ਡਿਸਲੈਕਸੀਆ (2) ਥਥਲਾਉਣ (3) ਗੂੰਗਾਪਣ (4) ਅਨੋਮੀਆ

- o 0 o -

www.careerindia.com

SPACE FOR ROUGH WORK

www.careerindia.com

CAREERINDIA

ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਹਿਦਾਇਤਾਂ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੋ :

1. ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਣ ਦੇ ਢੰਗ-ਤਰੀਕੇ ਟੈਸਟ ਬੁਕਲਿਟ ਵਿੱਚ ਵਿਸਤਾਰਪੂਰਵਕ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਅਮਲੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੋ।
2. ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਚਾਰ ਵਿਕਲਪਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਲਈ ਓ.ਐੱਮ.ਆਰ. (OMR) ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰ ਦੇ ਪੰਨਾ-2 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੋਲੇ ਨੂੰ ਹੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ **ਕਾਲਾ/ਨੀਲੇ ਬਾਲ ਪੁਆਇੰਟ ਪੈੱਨ** ਨਾਲ ਭਰੋ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਉੱਤਰ ਭਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।
3. ਪਰੀਖਿਆਰਥੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਕਿ ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਨਾ ਮੋੜਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਉਪਰ ਕੋਈ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਪਰੀਖਿਆਰਥੀ ਆਪਣਾ ਰੋਲ ਨੰਬਰ ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਥਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਤੇ ਨਾ ਲਿਖਣ।
4. ਪਰੀਖਿਆ-ਪੁਸਤਿਕਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਕਰੋ ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੀ ਵੀ ਪਰਿਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ (ਕੇਵਲ ਪਰੀਖਿਆ-ਪੁਸਤਿਕਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰ ਦੇ ਕੋਡ ਅਤੇ ਨੰਬਰ ਵਿੱਚ ਫ਼ਰਕ ਹੋਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ) ਦੂਜੀ ਪਰੀਖਿਆ-ਪੁਸਤਿਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
5. ਪਰੀਖਿਆ-ਪੁਸਤਿਕਾ/ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪਰੀਖਿਆ ਪੁਸਤਿਕਾ-ਸੰਕੇਤ ਅਤੇ ਨੰਬਰ ਨੂੰ ਪਰੀਖਿਆਰਥੀ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹਾਜ਼ਰੀ-ਪੱਤਰ (Attendance Sheet) ਵਿੱਚ ਲਿਖਣ।
6. ਮਸ਼ੀਨ OMR ਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਕੋਡਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਧੂਰੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਹ ਐਡਮਿਟ ਕਾਰਡ (ਦਾਖ਼ਲਾ ਕਾਰਡ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੂਚਨਾ ਤੋਂ ਭਿੰਨ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ।
7. ਪਰੀਖਿਆਰਥੀ ਦੁਆਰਾ ਪਰੀਖਿਆ ਹਾਲ/ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਾਰਡ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਪਾਠ-ਸਮੱਗਰੀ, ਪ੍ਰਿੰਟਿਡ ਜਾਂ ਹੱਥ ਲਿਖਤ, ਕਾਗਜ਼ ਦੀਆਂ ਪਰਚੀਆਂ, ਪੇਜਰ, ਮੋਬਾਇਲ ਫੋਨ, ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਯੰਤਰ ਜਾਂ ਕਿਸੀ ਹੋਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਲਿਜਾਣ ਦੀ ਜਾਂ ਵਰਤਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।
8. ਮੋਬਾਈਲ ਫ਼ੋਨ, ਬਿਨਾ ਤਾਰ ਵਾਲੇ ਸੰਚਾਰ ਜੰਤਰ ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਬੰਦ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਵੀ ਤੇ ਹੋਰ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਵਸਤਾਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਕੇਂਦਰ ਜਾਂ ਕਮਰਿਆਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਉਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ। ਇਸ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਾ ਪਾਲਣ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਇਮਿਤਿਹਾਨ ਵਿੱਚ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਤੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਰੱਦ ਕਰਨ ਸਮੇਤ ਸੰਬੰਧਤ ਉਮੀਦਵਾਰ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
9. ਨਿਰੀਖਿਅਕ ਦੀ ਮੰਗ 'ਤੇ ਹਰੇਕ ਪਰੀਖਿਆਰਥੀ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਵੇਸ਼-ਕਾਰਡ ਜ਼ਰੂਰ ਦਿਖਾਏ।
10. ਕੇਂਦਰ ਸੁਪਰਿਨਟੈਂਡੈਂਟ ਜਾਂ ਨਿਰੀਖਿਅਕ ਦੀ ਖਾਸ ਇਜਾਜ਼ਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਪਰੀਖਿਆਰਥੀ ਆਪਣੀ ਸੀਟ ਨਾ ਛੱਡੇ।
11. ਨਿਰੀਖਿਅਕ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਹਾਜ਼ਰੀ-ਪੱਤਰ ਉੱਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਦਸਤਖ਼ਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਪਰੀਖਿਆਰਥੀ, ਪਰੀਖਿਆ ਹਾਲ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਛੱਡਣਗੇ । ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਪਰੀਖਿਆਰਥੀ ਨੇ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਹਾਜ਼ਰੀ-ਪੱਤਰ ਉੱਤੇ ਦਸਤਖ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਤਾਂ ਇਹ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਾਇਆ ਅਤੇ ਇਹ ਅਨੁਚਿਤ ਸਾਧਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। **ਪਰੀਖਿਆਰਥੀ ਆਪਣੇ ਖੱਬੇ ਹੱਥ ਦੇ ਅੰਗੂਠੇ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨੂੰ ਹਾਜ਼ਰੀ-ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਥਾਨ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰ ਲਗਾਉਣ।**
12. ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ/ਹੱਥ ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਕੈਲਕੂਲੇਟਰ (Calculator) ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਵਰਜਿਤ ਹੈ।
13. ਪਰੀਖਿਆਰਥੀ ਪਰੀਖਿਆ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਬੋਰਡ ਦੇ ਸਾਰੇ ਨਿਯਮਾਂ, ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੇਗਾ । ਅਨੁਚਿਤ ਸਾਧਨਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਫੈਸਲਾ ਬੋਰਡ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।
14. ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਪਰੀਖਿਆ-ਪੁਸਤਿਕਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰ ਦਾ ਕੋਈ ਭਾਗ ਅਲਗ ਨਾ ਕਰੋ।
15. **ਪਰੀਖਿਆ ਖ਼ਤਮ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਪਰੀਖਿਆਰਥੀ ਹਾਲ/ਕਮਰਾ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣਾ ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰ ਆਪਣੇ ਕਮਰੇ ਦੇ ਨਿਰੀਖਿਅਕ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇਗਾ। ਪਰੀਖਿਆਰਥੀ ਇਸ ਪਰੀਖਿਆ-ਪੁਸਤਿਕਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲਿਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।**

www.careerindia.com

CAREERINDIA

निम्नलिखित निर्देशों को ध्यान से पढ़ें :

1. जिस प्रकार से विभिन्न प्रश्नों के उत्तर दिए जाने हैं उसका वर्णन परीक्षा पुस्तिका में किया गया है, जिसे आप प्रश्नों का उत्तर देने से पहले ध्यान से पढ़ लें।
2. प्रत्येक प्रश्न के लिए दिए गए चार विकल्पों में से सही उत्तर के लिए OMR उत्तर पत्र के **पृष्ठ-2** पर केवल एक वृत्त को ही पूरी तरह **नीले/काले बॉल पॉइन्ट पेन** से भरें। एक बार उत्तर अंकित करने के बाद उसे बदला नहीं जा सकता है।
3. परीक्षार्थी सुनिश्चित करें कि इस OMR उत्तर पत्र को मोड़ा न जाए एवं उस पर कोई अन्य निशान न लगाएँ। परीक्षार्थी अपना अनुक्रमांक OMR उत्तर-पत्र में निर्धारित स्थान के अतिरिक्त अन्यत्र न लिखें।
4. परीक्षा पुस्तिका एवं OMR उत्तर पत्र का ध्यानपूर्वक प्रयोग करें, क्योंकि किसी भी परिस्थिति में (केवल परीक्षा पुस्तिका एवं OMR उत्तर पत्र के कोड या संख्या में भिन्नता की स्थिति को छोड़कर) दूसरी परीक्षा पुस्तिका उपलब्ध नहीं करायी जाएगी।
5. परीक्षा पुस्तिका/OMR उत्तर पत्र में दिए गए परीक्षा पुस्तिका कोड व संख्या को परीक्षार्थी सही तरीके से उपस्थिति-पत्र में लिखें।
6. OMR उत्तर पत्र में कोडित जानकारी को एक मशीन पढ़ेगी। इसलिए कोई भी सूचना अधूरी न छोड़ें और यह प्रवेश-पत्र में दी गई सूचना से भिन्न नहीं होनी चाहिए।
7. परीक्षार्थी द्वारा परीक्षा हॉल/कक्ष में प्रवेश-पत्र के सिवाय किसी प्रकार की पाठ्य-सामग्री, मुद्रित या हस्तलिखित, कागज़ की पर्चियाँ, पेजर, मोबाइल फोन, इलेक्ट्रॉनिक उपकरण या किसी अन्य प्रकार की सामग्री को ले जाने या उपयोग करने की अनुमति नहीं है।
8. मोबाइल फोन, बेतार संचार युक्तियाँ (स्विच ऑफ अवस्था में भी) और अन्य प्रतिबंधित वस्तुएँ परीक्षा हॉल/कक्ष में नहीं लाई जानी चाहिए। इस सूचना का पालन न होने पर इसे परीक्षा में अनुचित साधनों का प्रयोग माना जाएगा और परीक्षार्थी विरुद्ध कार्यवाही की जाएगी, परीक्षा रद्द करने सहित।
9. पूछे जाने पर प्रत्येक परीक्षार्थी, निरीक्षक को अपना प्रवेश-पत्र दिखाएँ।
10. केन्द्र अधीक्षक या निरीक्षक की विशेष अनुमति के बिना कोई परीक्षार्थी अपना स्थान न छोड़ें।
11. कार्यरत निरीक्षक को अपना OMR उत्तर पत्र दिए बिना एवं उपस्थिति-पत्र पर दुबारा हस्ताक्षर किए बिना परीक्षार्थी परीक्षा हॉल/कक्ष नहीं छोड़ेंगे। यदि किसी परीक्षार्थी ने दूसरी बार उपस्थिति-पत्र पर हस्ताक्षर नहीं किए, तो यह माना जाएगा कि उसने OMR उत्तर पत्र नहीं लौटाया है और यह अनुचित साधन का मामला माना जाएगा। **परीक्षार्थी अपने बाएँ हाथ के अंगूठे का निशान उपस्थिति-पत्र में दिए गए स्थान पर अवश्य लगाएँ।**
12. इलेक्ट्रॉनिक/हस्तचालित परिकलक का उपयोग वर्जित है।
13. परीक्षा हॉल/कक्ष में आचरण के लिए परीक्षार्थी परीक्षण संस्था के सभी नियमों एवं विनियमों द्वारा नियमित हैं। अनुचित साधनों के सभी मामलों का फैसला परीक्षण संस्था के नियमों एवं विनियमों के अनुसार होगा।
14. किसी भी परिस्थिति में परीक्षा पुस्तिका और OMR उत्तर पत्र का कोई भाग अलग न करें।
15. **परीक्षा सम्पन्न होने पर, परीक्षार्थी हॉल/कक्ष छोड़ने से पूर्व OMR उत्तर पत्र निरीक्षक को अवश्य सौंप दें।** ***परीक्षार्थी अपने साथ इस परीक्षा पुस्तिका को ले जा सकते हैं।***

READ THE FOLLOWING INSTRUCTIONS CAREFULLY :

1. The manner in which the different questions are to be answered has been explained in the Test Booklet which you should read carefully before actually answering the questions.
2. Out of the four alternatives for each question, only one circle for the correct answer is to be darkened completely with **Blue / Black Ball Point Pen** on **Side-2** of the OMR Answer Sheet. The answer once marked is not liable to be changed.
3. The candidates should ensure that the OMR Answer Sheet is not folded. Do not make any stray marks on the OMR Answer Sheet. Do not write your Roll No. anywhere else except in the specified space in the OMR Answer Sheet.
4. Handle the Test Booklet and OMR Answer Sheet with care, as under no circumstances (except for discrepancy in Test Booklet Code or Number and OMR Answer Sheet Code or Number), another set will be provided.
5. The candidates will write the correct Test Booklet Code and Number as given in the Test Booklet/OMR Answer Sheet in the Attendance Sheet.
6. A machine will read the coded information in the OMR Answer Sheet. Hence, no information should be left incomplete and it should not be different from the information given in the Admit Card.
7. Candidates are not allowed to carry any textual material, printed or written, bits of papers, pager, mobile phone, electronic device or any other material except the Admit Card inside the examination hall/room.
8. Mobile phones, wireless communication devices (even in switched off mode) and the other banned items should not be brought in the examination halls/rooms. Failing to comply with this instruction, it will be considered as using unfair means in the examination and action will be taken against the candidate including cancellation of examination.
9. Each candidate must show on demand his/her Admit Card to the Invigilator.
10. No candidate, without special permission of the Centre Superintendent or Invigilator, should leave his/her seat.
11. The candidates should not leave the Examination Hall/Room without handing over their OMR Answer Sheet to the Invigilator on duty and sign the Attendance Sheet twice. Cases where candidate has not signed the Attendance Sheet second time will be deemed not to have handed over the OMR Answer Sheet and dealt with as an unfair means case. **The candidates are also required to put their left hand THUMB impression in the space provided in the Attendance Sheet.**
12. Use of Electronic/Manual Calculator is prohibited.
13. The candidates are governed by all Rules and Regulations of the Examining Body with regard to their conduct in the Examination Hall/Room. All cases of unfair means will be dealt with as per Rules and Regulations of the Examining Body.
14. No part of the Test Booklet and OMR Answer Sheet shall be detached under any circumstances.
15. **On completion of the test, the candidate must hand over the OMR Answer Sheet to the Invigilator in the Hall / Room.** ***The candidates are allowed to take away this Test Booklet with them.***

www.careerindia.com